

HAYAT

AYDA BİR ÇIKAR FİKİR ve EDEBİYAT MECMUASI

YENİ TERTİP: M 4. NİSAN 1930

*Yapanlar, doğuranlar, yaradanlar
yalnız nikbinler, idealistlerdir.
Bedbinler doğuramaz, hayatı idame
edemez, Tarihi yoğuramaz.*

İÇİNDEKİLER

Abbas Hilmi Paşanın bir eseri	Feyzi	289
Japonya ve Lâtin harfleri	Asahi	309
Peygamberler ve yeni ruh	Mehmet Emin	317
Millî tenkit	Celâl Nuri	319
Yunan şairi Victor Hugo	Salih Tosun	328
Demokrasi ve terbiye	Mehmet Saffet	336
Ankara Türk sanayi sergisi	Suphi Nuri	342
Milliyet devri	C. N.	344
Nankör edebiyat	Muallim Hüseyin Kâzım	354
Bizde sıhhat işleri	Dr. Halit Tekin	358
Londra donanma muahedesi	Rauf Ahmet	362
Medeniyet, kültür nedir ?	Orhan Nuri	378
Maverayi Neptünde bir yıldız	Yusuf Zığaeddin	380

ANKARA ve İSTANBUL

İdare eden: CELÂL NURİ

İSTANBUL, DEVLET MATBAASI

NUSHASI 20 K.

MAVERAYI (NEPTÜN) DE BİR YILDIZ

(*Illustration*) un 29 mart tarihli nüshası Madam Gabrielle Camille Flammarion'un "Yeni bir dünyanın keşfi" hakkında mühim bir makalesini havidir. "Astronomische Nachrichten" in 5698 numaralı nüshası bu yeni yıldız Hükûmatı Müttehidei Amerikada Arizona şehrinde Lonvelde Flagstaft rasathanesi tarafından Cevza burcunun Delta kevkibinin hemen 4' garbinde 12 martta keşfedildikten sonra Avrupada bunun hakkında yapılan rasat listesile bazı mühim delâili havidir.

Bu asır iptidasında, Pervical Lowell Arizonanın 2210 metro irtifasında olan bir tepesinde vefatına kadar meşgul olduğu Merih seyyaresini tetkik etmek için, bu rasathaneyi tesis etmiştir. Fakat o, diğer mes'elelerle ve bilhassa bir maverayı Neptün seyyaresile meşgul olmuştu. Lowell rasathanesi muhtıralarının birinci cildinde 1846 senesinde Le Verrier ve Adams tarafından halledilen "Üranüs" ün hareketi mes'elesine teşebbüs etti. Bizim mesleki şemsiyemizde sekizinci bir seyyare, Neptünün mevcudiyeti, Üranüs seyyaresi için yapılan rasadat ile nazariyat arasındaki ihtilâfı vâsi mikyasta izah ediyordu. Bu esnada "Le Verrier" nin hesabı ile rasadat arasında bazı farklar vardı, Lowell birçok heyetşinaslardan sonra, bundan, arzın şemsten olan mesafesinden 43-45 defa daha uzakta bir seyyarenin mevcudiyetini, istintaç etti. (Neptünün mesafesi bu miktarın 30 mislidir). Mes'elenin, biri seyyarenin 1914 te 84 üncü tulü merkezi şemste bulunduğunu iş'ar etmek üzere, iki halli mevcuttur.

Birçok senelerdenberi Lowell Observatory'nin rasatları bu yeni seyyareyi arayordı. Onu, kânunusanide buldular; fakat (Havard College Observatory) de Cambrige'in müdürü Profesör Shapley tarafından tebliğ edilen resmî haber ahiren Avrupa'ya vâsıl olmuştur. Seyyare semada yavaşça tebdili mevki ediyor, fakat Pervical Lowell tarafından dermiyan edilen, şemsten 43-45 kadar mesafede vaki olması halli, hakikate karip bulunuyor.

Filhakika Astronomiche Nachrichten tarafından neşredilen rasadat ile Heidelberg rasathanesinde 19 martta (1 inci rasat M. M. Wolf) tarafından, sonra Babelsberg (Potsdam), Bergedorf (Hamburg), Poulkow rasathanelerinde 26 marta kadar elde edilen klişelerde hali tahkikte olan seyyarenin yedi günde, kürei semanın bir dairei azimesinin takriben 90" lik bir kavsini kat'ettiği bulunuyor. Vasatî hareketi yevmiyesinin 12",9 (biraz şüpheli bir kıymet) olduğu yalnız yedi günlük bir zamanda anlaşılmıştır.

İlk tahkik olarak, bu 9 uncu büyük seyyarenin mahreki dairesi olduğu kabul edilirse, müddeti devranı 280-290 sene olacaktır. Arzdan şemse kadar olan mesafei vasatiyenin 45 misli bir mesafede bulunduğu mübalâğa edilen seyyarenin devri nücumîsi müddeti için 260 sene tekabül eder.

Halihazırda, bu seyyare ancak 15 inci kadirde bir kevkep zıyasile parlar. Bundan, Neptün ve Üranüsten daha küçük olduğu istidlâl olunur, fakat hakikî büyüklüğü ve kütlesi hakkında kat'î miktarlar elde edilememiştir, ancak daha uzun zaman rasat edildikten sonra Üranüs ile Neptünün hareketlerine olan tesiri hesap edilebilecektir. 1846 senesi sonunda Lassell'in Neptüne bir peyk bulmak tabii olsaydı, bu seyyarenin kütlesi süratle hesap edilmiş olurdu.

Flagstaff rasathanesinde Percival Lowell'in haleflerinin keşfi çok mühim olup bizim mesleki şemsimizi bir büyük seyyare ile tezyit ediyor.

YUSUF ZİYAEDDİN

Mes'ul müdür: F. Nafiz